

• FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 41.

Lýsingaprisur fyri petittreglu: 30 øyr. á forsiðuni,
20 øyr. á 3. og 4. síðu. Við stórra lýsingum fæst
avsláttur í prísinum.

Tírsdag hin 13. oktober 1931.

Kostar kr. 1,50 fjórðingsárið + Porto. Blaðið
verður bilagt á posthúsinum, brevsvanarstöðum
og skrivstovuni. Telf. 143.

5. árg.

Skúlavíðurskipti.

Løgtingið samtykkir í, at enskt
mál verður kenslugrein
í Havnar skúla.

Samtíða krevja Danir, at kenslu-
bøkurnar í skúlunum í Danmark
verða broyttar. — Dansk og fø-
roysk børn eru, sum víðurskiptini
eru, felags um at verða fyllt við
gamlari danskari kongasögu, meðan
tey næstan einki fáa at vita um
lívsins krev og samtyktir, ið hava
gjørt seg galdandi í søguni.

Tað hevur mangan verið talað
um tað neyðurluvliga í, at børn-
ini í almennum skúlum mega
fáa kunnleika í einum hvørjum
fremmandum máli, og mest
hevur verið hildið uppá enskt,
út frá teirri áskoðan, at vit hava
so nógv samband við Bretland.
Henda áskoðan kann í fullt mál
forsvarast. Tað hevur so mangan
verið talað um tað, men einki
tyktist at skula vera gjørt fyri
at fáa í lag, at fátæksmann-
børn lærdu enskt mál í skúl-
unum.

Tórshavnar býarstjórn hevur
nú tikið tarvin við hornini og
samtykt at fáa enskt mál inn í
kommunuskúlan í Havn.

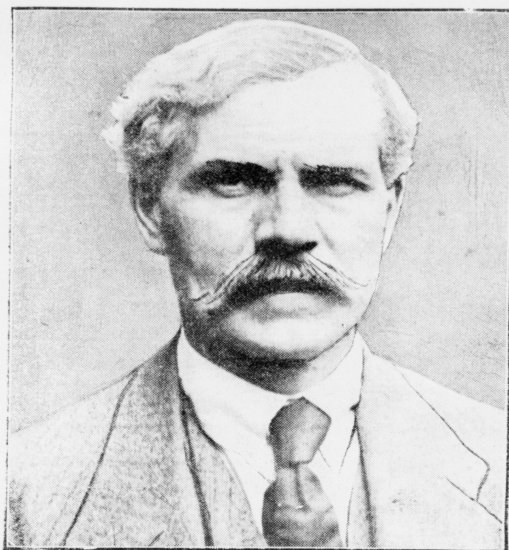
Løgtingið hevur fingið hetta
mál at kanna um, og hevur
samtykt at ganga býarstjórnini
á mót við sínum ynski. So stalt
verður enskt mál nú kenslugrein
í Havnar skúla, um ríkisstýrið
játtar — tað man vera ivaleyst.

Tað kann tí vera forvitnisligt
hjá okkum Føroyingum at
frætta, hvat í seinri døgum er
framkomið í donskum bløðum
viðvíkjandi kenslubókum í sögu,
»Danmarkshistorie«, ið enn vera
hildnar í einum miðöldini hóska-
andi anda, umframt at hesar
kenslubøkur ov lítið nerta við
tað virkliga livandi lív, sum tað
hevur artað seg hjá tjóðini niður
gjøgnum tíðir.

T. d. skriver »Fynsk Venstre-
bladet«, at tað frá einum kennara
úr Keyppmannahavn hevur fingið
ein »statistikk«, ið til fullnar
ber prógv um, hvat dansk skúla-
børn í okkara døgum verða
»proppaði« við. Í einum av teim
mest nýttu kenslubókum í sögu,
hava allar tær stóru broytingar,
ið gjordar eru innanfyri dansk
jarðbrúk í seinastu öld, bert
fingið 25 reglur. Grunnlógini av
5. juni hevur fingið 11 reglur.
Rólv Kráka hevur fingið eitt
ummáli uppá 175 reglur og try-
árskriggið 50. Sogan frá gamla
Gormi til Estridsson Svønn er
líka nógvur blaðsíður, sum hon
er frá 1818 til okkara dagar.

Tað er nakað ríviliga avgjørt
at fylla børn við so nógvum av
tí, ið hendi í teirri tíðini, tá ið
alt gekk sum best bar til, og so

Stjórnarforingi stóra Bretlands,

Ramsay Mac Donald,

hevur nýliga verið í sínum valdomi og hildið roðu, har hann
greiddi frá, hví hann hevði sett Bretland og Bretar fram um
sjálvan seg, og hevði verið við at byrta eina stjórn við monnum
úr øðrum politiskum flokkum. Hann framhelt, at tað galt í hesum
fori meira um at bjarga Bretlandi og tí stóru arbeiðarafjöld undan
heimskreppingini, enn nakað annað. Viðvíkjandi tí sparsemi, ið
ríkisstjórnin var komin inn á, mátti hann siga, at um hann ikki
hevði tikið tað stóðu, ið hann tók, hoydu tey arbeiðsleysu og tey
minni lonaðu komið at kent storsta sviðan. Mac Donald segði
m. a.: »Eg eri á ongan hátt gingin frá mínari javnaðarmanna-
áskoðan, men tey høvdu víðurskipti, ið land og fólk er komið í,
voldi, at eg mátti handla sum eg gjordi. Eg havi alt mítt lív verið
javnaðarmaður og vil framvegis vera javnaðarmaður.«

Snowden, bretska figgjarmálaráðharrin, er eisini javnaðar-
maður, men tá hann hevur gjørt fylgi við Mac Donald, stendur
hann eisini uttanfyri sjálvan arbeiðaraflokkinn. Snowden hevur fyrr
boðað frá, at ætlan hans er at fara úr politiskum lívi. Tann
dagin, ið figgjarlógin var samtykt í undirhúsinum, helt Snowden
eina roðu, sum hann sjálvur heldur vera sín seinasta politiska
roða. Snowden vardi, við hørðum og hvössum orðum, um »oppo-
sitionina«, Mac Donald og hansara politikk.

Fara hesir báðir, Mac Donald og Snowden, úr bretska
politikki, so er tað eyðsæð at mong vilja kenna, at tveir teir
mælastu politikarar í Bretlandi í seinri tíð hava sagt farvæl til
alment politiskt starv.

fara so lættliga um tað seinra
av týðningi, ið hent er í søguni
frá 1818 til dags. Afturat kann
leggjast, at sjálfvæl veraldarbar-
dagin 1914—18 verður ikki
meira enn nevndur, og tíðina
aftaná læra børn einki um.

Danskir menn krevja hetta
broytt skjótast.

Tað er skiligt, at tá ið danskir
menn hava so nógv at finnst
at kenslubókum, ið nýttar vera
í teirra skúlum, so eru meira
líkindi hjá okkum at krevja
broytt her, tí annað mátti tó
hentari verið at kent føroyskum

børnum um, enn at fylla tey
við danskari kongasögu. Tí sog-
uligur felagsskapur er ikki í so
stórt mál millum føroysk og
dansk børn, at føroysk børn
skulu gerast framfíhjá pliktað til
at kenna tann partin av dansk-
ari sögu, sum Danskarar sjálvir
ikki leggja nakað lag í.

Tá er tað betur, at vit fáa
meiri av øðrum kenslugreinum
í okkara fólkaskúlum.

M. S. Viðstein.

† Sigert í Kirkjubø.

Hann var ferðamaður mikli.
Hann fór heiman, tá hann var
18 ára gamal, og ikki endaði
hansara víðfevnandi ferðalív,
fyrst enn hann nú gjordi sína
síðsti ferð aftur til sítt heimland
á 62 ára aldri. Í øll hesu 44 ár,
sum hann ferðaðist land úr
landi, veraldarpart úr veraldar-
parti, gjøgnum kongarikir, repu-
blikkir og keisararikir, livdi
lívið saman við villmonnum,
var á fundi við teim hægstu
monnum í heimsins mentunar-
metastu tjóðum — loyvdí hann
sær einans stundir til at vitja
triggjar ferðir heim, tó at heim-
landið altíð var miðdepli í lívi
hansara. Hann var jú á sínum
ungu árum ein hin fyrsti
undangongumaður fyri gamla
Føringafelag.

Úr vestri í eystan, heilt eystur
í Tibet, til hin heilaga býin
Lassa, har annars eingin fremm-
andur fekk loyvi at koma inn,
úr norði í sunnan, heilt frá tí
polarkalda Siberiu, har hann át
ráðan, frystan fisk hjá Samo-
jedum og Ostjakum, og suður í
hitt steikjandi heita Marokko,
har hinir villu Rífmennirnir
fordu sín blóðuga bardaga móti
Spaniólunum — lóu ferðaleiðir
hansara.

Hansara trúan eftir at kanna
veröldina, londini og tjóðirnar,
hoyra og siggja sjálvur, kom at
geva honum eina lívsskoðan,
sum ikki hóskaði við okkara
gomlu borgarligu lívssjón.

Tað vóru tí ikki øll, sum
skilti hendað mannin, sum gekk
sinar egnu leiðir, soleiðis sum
tær hoydu lagað seg av øllum
tí, hann hevði sæð, hoyrt og
roynt.

Sigert var vist heldur ikki
sjálvur heilt klárur yvir ta end-
mál, hann hevði sett sær — og
tað kann vera, at tað bæði var
ófullfíggað og gagnleyst og ikki
til at roynast — men leitan
hansara eftir einum lívsformi,
sum kundi endurnýggja menn-
iskjuna og bjarga henni frá
mongum av teim vomm, sum
hongur við okkara gomlu og
spiltu mannaætt, har hann upp
yvir alt, hann motti av móðurði.

Tað liggur ikki nógv frammi
í bókum — best kend her á
landi er »Siberia á okkara
døgum« — um ferðir Sigerts.
Men í greinum í nógvum út-
lendskum bløðum og í fyri-
lesturum hevur hann sagt frá
mongum av sínum ferðaviður-
skiftum.

Í mong ár og heilt til tað
síðsta gav hann út »Veraldar-

Tandlæge BREND

træffes 11—5. Telf. 114.

Vindeygir, hárðar og listar

Gott og billigt arbejdt.

Hugo Øster's Maskinmøkkari,
Tlf. 216. Tórshavn. Tlf. 216.

skriftið», hvar hann leggur sína
áskoðan framman um nýggjar
leiðir fyri mannaættina.

Blaðið kom ymsastaðnis út, í
Svøríki, Noreg, Týskalandi, Dan-
mark og aðrastaðnis, men tíðin
kundi vera langur stoggur millum
hvørt blaðið — eftir sum líkindi
vóru til at kosta prentingina.
Millum tey mál, sum nógv vóru
havd á lofti í blaðnum, falfall í
fyrstani, var stovnan av einum
veraldarparlamentari, eitt felags-
ting fyri øllum heimsins fólk
til varðveitan av friði og semju
tjóðanna millum. Hetta mál
varð seinni útloyst í stovnan av
»Folkeforbundet«.

Hitt langa og mangan stranga
ferðalívið í øll hesu nógvu ár í
illum og góðum gjordi, at Sigert
ikki umbar seg fyri malaris-
sjúkuni. Og var tað hendað
sjúkan, sum nú var honum at
bana, meðan hann var staddur
í Danmark. Men hansara ynski
um at gravast í føroyskari mold
gekk tó út.

Hann doyði haldandi sítt lívs-
ideal høgt á lofti og var fegin
uppi yvir tí — og betri deyða
kann maður neyvan fáa.

Kapitalismen er færdig om et Aar.

Chefen for Englands Bank spaar
Privatkapitalismens Undergang.

Berlin, 3. Oktober.

„Vorwärts“ Aftenudgave bringer
et Telegram fra Brüssel, hvori
det meddeles, at det belgiske
socialdemokratiske Hovedorgan
„Peuple“ i Aften bringer en Me-
delelse om, at Chefen for Eng-
lands Bank, Normann, har sendt
den førende belgiske Finansmand
Francque et Brev, i hvilket han
skriver, at han ser meget sort
paa det kapitalistiske Samfunds
Udvikling, og hvis ikke der bliver
grebet meget kraftigt ind, erklæ-
rer Normann, at hele den nuvæ-
rende Kapitalisme vil være færdig
om et Aar.

